

TOPLUMSAL BARIŞ VE DEMOKRASİ KONFERANSI

SONUÇ RAPORU

31 OCAK 2026
İSTANBUL

CHP

(İÇİNDEKİLER)

SUNUŞ	1
GİRİŞ	4
1 KONFERANSIN AMACI VE SİYASAL ÇERÇEVESİ	4
2 AÇILIŞ KONUŞMASI VE MESAJLAR	8
Demokratik Zeminde Cumhuriyeti Payidâr Kılmak CHP Genel Başkanı Sn. Özgür Özel	9
Cumhurbaşkanı Adayı ve İBB Başkanı Sn. Ekrem İmamoğlu'nun Mektubu	17
Şişli Belediye Başkanı Sn. Resul Emrah Şahan'ın Mektubu Yerellik ve Yerinden Yönetim	25
3 PANEL OTURUMLARI	28
Panel 1 – Yurtta Barış, Dünyada Barış: Ulusal, Bölgesel, Küresel Bakış	29
Panel 2 – Demokratik Geleceğin İnşası: Yurttaş İradesi, Eşitlik, Kapsayıcılık	33
Video Konferans: Dermot Ahern	35
Panel 3 – Toplumsal Barışın Sosyoekonomik Zemini: Kapsayıcı Kalkınma	37
Panel 4 – Barışı Toplumda Yeniden Kurmak	41
4 TOPLUMSAL BARIŞ VE DEMOKRASİ BAĞLAMINDA ORTAKLAŞILAN DEĞERLER	45

(SUNUŞ)

(ORTAK GELECEK BAĞLAMINDA TOPLUMSAL BARIŞ VE DEMOKRASİ KONFERANSI)

Türkiye'nin demokrasi tarihi büyük bir mücadele tarihidir. Halk iradesini defalarca askıya alan darbeler, siyasal yasaklar ve çatışmalar temsil krizine, güvensizliğe ve kutuplaşmanın derinleşmesine yol açmıştır. Buna rağmen milletimiz, her defasında daha fazla hak ve özgürlük talebiyle yeniden ayağa kalkmıştır.

Bugün dünya genelinde otoriter popülizmin yükselişi ve küresel olarak demokratik paradigmanın zayıflaması, demokrasi sınavını dünya ölçeğine taşımıştır. Bölgesel savaşlar, devletlerin ve küresel ölçekte aktörlerin diplomatik ve askeri pozisyonlar almasına yol açmıştır. Bu yeni konumlanmalar, çatışma, çatışma çözümü ve kalıcı barış süreçleri içinde demokrasinin dünyada en geniş uzlaşma zemini olarak korunması ihtiyacını açıkça göstermektedir. Toplumlar devletleri, kangren olmuş insanlık sorunlarını artık çözmeye zorlamaktadır.

Türkiye de, bu yoğun çatışmalı, çok aktörlü ve kırılğan siyasal atmosferde yeniden bir demokrasi sınavıyla karşı karşıyadır. Uzun süredir ulusal düzeyde ekonomik, sosyal, kültürel alanlarda eşit ve adil hissetmeyen, demokratik zeminin kaydığını ve temel haklarının giderek daha fazla yok sayılmasının sonuçlarını yaşayan yurttaşlarımız, 19 Mart'tan bu yana partimizin öncülüğünde demokrasiyi yeniden ayağa kaldırmak için büyük bir kararlılık sergilemektedirler. Bu yeni dönemde, çözüm bekleyen en temel meselelerden biri olan Kürt sorununun şiddet, dışlama ve çözümsüzlük ekseninden çıkarılarak eşit yurttaşlık, siyasal temsil ve temel haklar temelinde ele alınması gerekmektedir. CHP, millet olmanın temelini sağlamlaştıracak ortak gelecek anlayışını güçlendirerek Türkiye Cumhuriyeti'ni demokratik değerler ve eşit yurttaşlık inşasında daha da ileriye taşımaya ve ülkemizi dünya sahnesinde hak ettiği saygın konuma kavuşturmaya kararlıdır.

Çoğulluğu barındıran toplumlarda bir arada yaşamak özen ve sorumluluk ister. Ulusal birlik, ancak eşitlik, adalet ve demokrasiyle sağlam bir temel kazanır; aksi halde farklılıklar ayrımcılığın ve popülist siyasetin malzemesi hâline gelir, kutuplaşma derinleşir. Farklı kimlikleri barındıran bir ülkede birlikte yaşamak, sadece anayasal güvence değil, aynı zamanda cesaretli bir siyasal vizyona ve karşılıklı empatiyi esas alan toplumsal bir dönüşüme ihtiyaç duyar. Bugün açıkça görülmektedir ki barış ve huzur içinde bir toplumsal düzen; tüm yurttaşların eşit haklara sahip olduğu; kamusal hizmetlere eşit erişim sağlandığı ve hiçbir kimliğin ayrımcılığa uğramadığı bir düzen inşa ederek kurulabilir.

Türkiye'nin önünde terörün son bulduğu, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığı ve farklı kimliklerin eşit yurttaşlar olarak kabul gördüğü bir düzeni inşa etme

yönünde tarihi bir eşik vardır. Milletimiz, bu dönüşümün taşıyıcısı olarak partimizin hem tarihsel birikimine hem de yenilenen siyasal vizyonuna güvenmektedir. CHP, bu güvene layık olmak için; Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansı ile, temel siyasal sorunların şiddetsiz, nefretsiz, demokratik ve adil bir zeminle çözülmesi yönünde açık bir irade beyanında bulunmuştur. Kalıcı bir toplumsal birliği mümkün kılacak hak temelli bir hukuk devleti, ortak geleceğimizin temelidir.

CHP; adalet, katılım ve eşitliğe dayalı yeni bir kamu düzeni kurma ihtiyacını, toplumsal barışın kurumsallaşması çerçevesinde ele almaktadır. Bu düzen, temel insan haklarını ve eşit yurttaşlığı temel alan demokratik rejim güvencesi altında, sosyal adaleti gözeten ekonomik tercihlerle, kültürel çoğulluğu tanıyan kamusal yapılarla ve ayrımcılığa karşı etkili koruma sağlayan bir sosyal devlet anlayışıyla güçlendirilmelidir. Bu hedefle,

- Ceza yasalarında ifade özgürlüğünü ve siyasal katılımı engelleyen maddelerin yeniden düzenlenmesi,
- Kayyım uygulamalarının sona erdirilerek ulusal ve yerel düzeyde demokratik temsilin anayasal güvence altına alınması,
- AYM ve AİHM kararlarının eksiksiz uygulanması,
- Kimliğe dayalı ayrımcılıkla mücadele için etkili denetim mekanizmalarının kurulması ve sivil toplumun desteklenmesi.
- Bölgesel eşitsizlikleri azaltacak kamusal yatırımların önceliklendirilmesi,

demokratik, eşit ve barışçıl bir düzenin temel adımları olarak ele alınmalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti, “Yurtta barış, dünyada barış” ilkesinden aldığı ilhamla, yüz yılı aşkın tarihinde hem iç çatışmalar hem de dış tehditler karşısında çatışmasızlığı esas alan bir siyasal irade ortaya koymuştur. Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün barış anlayışı; toplumun hukuka dayalı, eşitlikçi ve huzur içinde bir arada yaşayabilmesini mümkün kılan ulusal ve uluslararası düzeni ifade eder. Atatürk’ün eşitlik anlayışı, yurttaşların kökeni, dili ya da inancı ne olursa olsun, ortak bir geleceği birlikte kurma iradesine dayanır. Bu yaklaşım, demokratik hukuk düzeniyle güvence altına alınmış çoğulcu bir toplumsal yaşamın temelini oluşturur.

Günümüzde küresel siyasal dengelerdeki değişimler ile etnik, kültürel ve inanç temelli çeşitlilikten kaynaklanan sorunlar, Türkiye’de zaman zaman derin toplumsal gerilimlere ve kırılğanlıklara yol açmaktadır. Bu kırılğanlıkları demokratik yollarla aşmak, çoğulcu bir toplumu adalet temelinde yeniden inşa etmek ve birlikte yaşama iradesini güçlendirmek, Cumhuriyet Halk Partisi’nin tarihsel deneyiminden ve kurucu iradesinden süzülen asli bir sorumluluktur. Bu sorumluluk, kendini yenileyen, değişime açık ve sosyal demokrat bir

siyasal kültür inşasıyla gelecekte de sürecektir. CHP, Türkiye'nin demokratikleşme yolculuğunda bir yolcu değil; bu sürecin yönünü ve ilkelerini belirleyen kurucu bir rehberdir.

Bu çerçevede planlanan **“Ortak Gelecek Buluşmaları”** başlığı altındaki süreklilik arz eden buluşmalar dizisinin ilki olan **Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansı**, Genel Başkanımız Özgür Özel'in ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Konferans, toplumsal barışın ancak demokratikleşme, hukuk devleti ve eşit yurttaşlık ilkeleriyle birlikte kalıcı hâle gelebileceği fikrini merkeze alarak; farklı siyasal geleneklerden temsilcileri, akademi, sivil toplumu ve düşünce dünyasını aynı zeminde buluşturan çok katmanlı bir diyalog alanı yaratmıştır.

Konferansta yapılan değerlendirmeler, Türkiye'de barış ve demokrasi tartışmalarının yeniden toplumsallaşmasına yönelik güçlü bir beklenti bulunduğunu ortaya koymuştur. Katılımcıların ortaklaştığı temel tespitler; bölgesel ve küresel gelişmeler karşısında iç barışı güçlendirmenin stratejik bir zorunluluk olduğu, toplumsal barışın kalıcılığı için kapsayıcı, şeffaf ve Meclis zeminine dayalı bir sürecin gerekliliği ile yerel yönetimler dâhil olmak üzere demokratik kurumların meşruiyetini zedeleyen uygulamaların barış iklimini doğrudan etkilediği yönünde şekillenmiştir.

Bu rapor, Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansı'nın amaç ve kapsamını, oturumlarda öne çıkan ana temaları ve kamuoyuna dönük temel çıkarımları özetlemektedir. Konferansın yarattığı düşünsel zemin ve ortaklaşma iradesinin, bundan sonraki Ortak Gelecek Buluşmaları aracılığıyla derinleşerek sürmesini ve demokrasimizi güçlendirmeye yönelik kalıcı katkılar üretmesini diliyoruz.

1 | KONFERANSIN AMACI VE SİYASAL ÇERÇEVESİ

Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansı, Türkiye'nin içinden geçtiği tarihsel ve siyasal eşikte; barışı demokratikleşmeden ve hukuk devletinden ayrı düşünmeyen bütüncül bir yaklaşımla ele almak amacıyla düzenlenmiştir. Konferansın temel çıkış noktası, toplumsal barışın, huzur içinde bir arada yaşamın inşası, yurttaş iradesinin güvence altına alınması ve ortak geleceğin eşitlik temelinde kurulması için siyasal ve toplumsal zemine ihtiyaç olduğu kabulüdür.

Bu çerçevede konferans, "Ortak Gelecek Buluşmaları" başlığı altında tasarlanan bir dizi buluşmanın ilki olarak kurgulanmıştır. Amaç, farklı siyasal geleneklerden, farklı kimliklerden ve farklı yaşam deneyimlerinden gelen aktörlerin Cumhuriyet Halk Partisi ev sahipliğinde yan yana gelebildiği; konuşabildiği, birbirini anlayabildiği ve ortak bir gelecek tahayyülü üzerine düşünebildiği bir diyalog alanı oluşturmaktır. Konferans salonunda bir araya gelen çoklu kimlikler, hayat görüşleri ve siyasal aidiyetler, bu niyetin somut bir ifadesi olarak görülmüştür.

Konferansın düzenlenmesinde belirleyici olan bağlam, hem küresel ve bölgesel ölçekte yaşanan altüst oluşlar hem de Türkiye'nin kendi iç barışına ilişkin taşıdığı sorumluluklardır. Kurumların ve kuralların aşındığı, güç rekabetinin sertleştiği, çatışmaların sürekleştiği bir uluslararası ortamda; Türkiye'nin ancak içeride birlik ve dayanışmayı güçlendiren, dışarıda ise akıllı ve serinkanlılığı esas alan bir siyasal çizgiyle yol alabileceği düşüncesi konferansın ana zeminini oluşturmuştur. Bu nedenle toplumsal barış, Türkiye'nin gelecekteki konumlanışını belirleyen stratejik bir mesele olarak da ele alınmıştır.

Konferansın bir diğer temel amacı, Türkiye'yi uzun yıllardır meşgul eden şiddet döngüsünün ve Kürt meselesinin, demokratik siyaset ve eşit yurttaşlık perspektifiyle tartışılabileceğini ve tartışılması gerektiğini göstermektir. Bu mesele, konferans boyunca güvenlikçi dar çerçevelerin ötesine taşınarak; eşit vatandaşlık, hukukun güvenilirliği, siyasal katılım, toplumsal rıza ve refahın adil paylaşımı gibi başlıklarla birlikte ele alınmıştır. Böylece barışın, toplumun tüm kesimlerini kapsayan bir demokratik dönüşüm süreci olmadan kalıcı olamayacağı fikri öne çıkarılmıştır.

Konferans, barış ile demokrasi arasındaki ilişkiyi kurarken, bu iki alanın birbirinden bağımsız ele alınamayacağı vurgusunu özellikle güçlendirmiştir. Demokratikleşmenin zayıfladığı, hukukun öngörülebilirliğinin ortadan kalktığı, siyasal rekabetin baskı altında yürütüldüğü koşullarda barışın toplumsallaşmasının mümkün olmadığı; aynı şekilde barışın tesis edilmediği bir zeminde demokrasinin de kalıcı biçimde güçlenemeyeceği ortak bir kabul olarak dile getirilmiştir. Bu nedenle konferans, barışı, hukukun üstünlüğü ve demokratik siyasetle birlikte düşünmeyi bir ilke olarak benimsemiştir.

Konferansın kapsamı, bu ilkeler doğrultusunda geniş tutulmuştur. Küresel ve bölgesel gelişmelerin Türkiye'nin iç barışı üzerindeki etkileri; ulusal düzeyde demokratikleşme,

Meclis zemini ve kurumsal güvenceler; toplumsal katılım, kapsayıcılık ve rıza üretimi; yerel yönetimlerin gündelik hayatta barış ve güven duygusunu inşa etmedeki rolü, konferansın ana tartışma başlıklarını oluşturmuştur. Bu çok katmanlı yaklaşım, barışı tek bir politika alanına indirgemeyen; onu toplumsal, siyasal ve kurumsal boyutlarıyla ele alan bir çerçeve sunmayı amaçlamıştır.

Yerel yönetimler, konferansın önemli odak noktalarından biri olmuştur. Demokrasi ve barışın, yurttaşın kamuyla temas ettiği gündelik hayatta somutlaştığı; güven, adalet ve eşitlik duygusunun en doğrudan yerelde hissedildiği vurgulanmıştır. Bu çerçevede konferans, Kent Uzlaşısı soruşturmaları ve bu kapsamda gerçekleşen tutukluluklar ile seçilmiş belediye başkanlarının görevden alınarak yerlerine kayyım atanması meselesini, toplumsal barış ve demokrasi ilişkisi bağlamında ele almıştır. Konferansta dile getirilen ortak değerlendirme, yurttaş iradesiyle seçilmiş yerel yöneticilerin yargı süreçleri devam ederken görevden uzaklaştırılmasının ve yerel yönetimlerin merkezi idare tarafından atanmış yöneticiler eliyle yönetilmesinin, demokratik temsil ilkesini zedelediği yönündedir. Yerel yönetimlerin, demokrasinin gündelik hayatta vücut bulduğu alanlar olduğu hatırlatılarak; kayyım uygulamalarının, yurttaşın sandık yoluyla kurduğu başa zarar verdiği, devlet-toplum arasındaki güven ilişkisini aşındırdığı ve toplumsal barışın inşasını zorlaştırdığı ifade edilmiştir. Bu nedenle konferans, barışın kalıcılığı için yerel demokrasinin güçlendirilmesini, seçme ve seçilme hakkının evrensel demokratik ilkeler doğrultusunda korunmasını ve hukukun, siyasal rekabeti ortadan kaldıran değil güvence altına alan bir çerçevede işletilmesini temel bir gereklilik olarak değerlendirmiştir.

Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansı, kendi tanımıyla bir sonuç toplantısı değil; bir başlangıçtır. Ortak geleceği konuşma iradesinin ilk adımıdır. Konferansın amacı, tek başına bütün sorunlara çözüm üretmek değil; konuşabilme, birlikte düşünebilme ve ortak bir zeminde buluşabilme iradesini yeniden görünür kılmaktır. Bu iradenin süreklilik kazanması, farklı buluşmalar ve diyalog kanallarıyla genişlemesi, konferansın en temel hedeflerinden biri olarak belirlenmiştir.

Bu nedenle konferans, Cumhuriyet'in kurucu eşitlik anlayışını ve birlikte yaşama idealini, bugünün siyasal ve toplumsal gerçeklikleri içinde yeniden düşünmeye davet eder. Farklılıkların yan yana geldiğinde zayıflamadığı; aksine birbirini besleyerek güçlendirdiği bir ortak yaşamın mümkün olduğu fikrini, hem siyasal hem de toplumsal düzeyde yeniden kurmayı amaçlar. Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu iradesi Cumhuriyet Halk Partisi'nin, bu ortak geleceğin kapısını aralamak üzere attığı bilinçli ve sorumlu bir adımdır.

2 | AÇILIŞ KONUŞMASI VE MESAJLAR

Demokratik Zeminde Cumhuriyeti Payidâr Kılmak

CHP Genel Başkanı Sn. Özgür Özel

Hazırlıklarını büyük bir özveriyle uzun süredir yürüttüğümüz, Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansımızda bir aradayız.

Bugün burada farklı siyasi partilere mensup, farklı siyasi geleneklerden gelen temsilcilerin yanı sıra, sivil toplum, akademi, bilim, sanat ve medya dünyasından kıymetli isimlerle birlikteyiz.

Görüşlerimiz farklı olsa da aynı çatı altında olmayı çok kıymetli bulduğumu ifade ederek, sözlerime başlamak isterim.

Hepiniz hoş geldiniz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu konferansı, “Ortak Gelecek Buluşmaları” adı altında tasarladığımız buluşmalar serisinin bir başlangıcı olarak görüyoruz. Çünkü ülkemizin, bölgemizin ve dünyanın yaşadığı çoklu krizleri geçmişimizin ve geleceğimizin ortak olduğu bilinciyle aşabileceğimize inanıyoruz.

Evet; ülkemizde, bölgemizde ve dünyada çoklu krizler yaşıyoruz. Bu salon ise çoklu kimlikleri, siyasi aidiyetleri, hayat görüşlerini, yaşam tarzlarını birleştiriyor. Bizim de beklentimiz ve amacımız tam da budur. Çoklu krizleri, çoklu kimliklerimizle yan yana durarak aşmaktır. Türkiye için özgür, adil, huzurlu bir gelecek hayalinde ortaklaşmaktır.

Değerli Konuklar,

Cumhuriyetimizin 102. yılını geride bıraktık. Bu süreçte Cumhuriyet Halk Partisi de Türkiye’nin demokrasi yolculuğunda pek çok sınamadan geçti. Bugün de karşınızda tüm bu sınamaların tecrübesiyle ve son seçimlerde birinci partisi olmanın sorumluluğuyla bulunuyoruz. Cumhuriyet’i kurmak kadar, onu payidâr kılmak da bize Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ten kalan bir ödevdir. Cumhuriyet’i, yani halkın yönetimini; demokrasiyi, yani yurttaşın iradesini, hiçbir koşulda geriye atmamak, ezmemek, ezdirmemek... Cumhuriyet’i payidâr kılmak işte budur. Biz bu mirası, ortak geleceğimizi inşa etme sorumluluğuyla sahipleniyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi, tarihin her dönemindeki kırılma anlarında, çözümü, doğru yolu arayan bir mirasın taşıyıcısıdır. Ülkenin her meselesinde olduğu gibi Kürt meselesinin çözümünde de tarihin doğru yerinde durduk, duruyoruz. Çünkü bu mesele hepimizin ortak meselesidir. Bu mesele, kuşaklar boyunca taşınan ağır bir toplumsal yükür. Bugün milletimiz artık bu yükten kurtulup ferahlamak istiyor. Milletimiz terörün bitmesini, barışın inşasını ve demokrasinin ayağa kalkmasını istiyor.

Terör nedir? Terör korku salmaktır. Gündelik hayatı silahların gölgesinde yaşamaktır. Olağanüstü haldir. Korkmadan bir ilçeden diğerine gidememektir. Terör evlatlarımızın büyüdüğünü göremeden, gelinlik damatlık giydirmeden kara toprağa vermektir. Terör yoksulluktur, dünyadan geri kalmışlıktır.

İşte biz, bu ülkenin geleceği kararmasın diye, analar ağlamasın diye tarihsel bir tutarlılık içinde her dönemde barışı savunduk. Bu meselenin Meclis çatısı altında, toplumdaki bir şey saklamadan, samimiyet ve şeffaflıkla çözülmesini istedik. Ve sonunda bu önerimize uygun olarak, Meclis'te bir komisyon kurularak başlayan sürece destek verdik, veriyoruz. Yapılan hataları, eksik bırakılan konuları açıkça milletimizle ve muhataplarımızla paylaştık, paylaşmaya devam ediyoruz. Bu, bizim için bir siyasi hesap meselesi asla olmadı. Biz bunu, bu milletin evlatlarının beka meselesi olarak gördük, görüyoruz.

Meseleyi bir siyasi ikbal olarak gören anlayışı da takip ediyoruz. CHP'ye rol biçmeye, yön çizmeye çalışanları da dikkatle izliyoruz. Herkes hatırlamalıdır ki; CHP bugün Türkiye'nin birinci partisidir. Kendine ait siyaseti olmayanlar, başkalarının planında figüran olur. Bizim Türkiye'nin meselelerine ve ihtiyaç duyduğu çözümlere dair kendi müstakil siyasetimiz vardır. Terörün bitmesi, silahların susması ve bu meselenin demokratik zeminde çözülmesine irademiz tamdır.

Kıymetli Misafirler,

Bugünlerde sıklıkla duyuyoruz: dünyanın çivisi çıktı diyor. Gerçekten dünyanın çivisi çıktı. İki dünya savaşı görmüş, vekalet savaşları, bölgesel çatışmalar, soğuk savaşlar geçirmiş mevcut sistem, yeniden dengelerin bozulması tehdidiyle karşı karşıyadır. Demokrasiler zayıflıyor, güvencesizlik artıyor, eşitsizlik derinleşiyor. Sermaye birikim sistemi değişiyor. Şirketler, sermayeyi de savaşları da yönetiyor. Barış, maalesef süper güçlerin küresel sermaye ile el ele pazarladığı bir renkli masal haline geliyor. Örneğin Gazze'de olan budur. Soykırımı yapanlar, 71 bin insanı öldürenler, şimdi bir demokrasi havarisi gibi "barış" adı altında fiili işgale başlıyor.

Böylesi bir atmosferde Türkiye'nin bekası; içeride birlik ve beraberliği büyüten, dışarıda ise akıllı ve soğukkanlılığı esas alan bir siyaset çizgisine bağlıdır. Toplumu ayrıştıran değil birleştiren, gerilimi körükleyen değil denge kuran bir iç siyaset artık bir zorunluluktur.

Bu krizlerden çıkışın yol haritası, aslında meydan meydan yükselttiğimiz bir sloganda vücut buluyor: "Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz!" Ülkenin ve dünyanın içinde bulunduğu krizi de çıkış yolunu da tarif eden anlayışın kelimelere dökülmüş hali budur.

Türkiye, iç barışını ve huzurunu sağlamak zorundadır. Bu menzile; toplumu ayrıştıran, düşmanlaştıran, kutuplaştıran politikalarla ulaşmak mümkün değildir. Otoriterleşmiş,

çıkartarak bir eksene kaymış, rayından çıkmış, bozulmuş bir siyasi kültürün ürettiği tahribatı; gerçek bir demokratik siyasetle onarma iradesini herkes taşımalıdır.

Toplumsal sorunlara, üzerinde yükselmek için yeni bir basamak olarak bakan siyaset anlayışı artık yolun sonuna gelmiştir. Milletimiz, her düşüştü yeni düşmanlar yaratarak ayakta kalmaya çalışan siyasi bakışı artık topyekün reddetmektedir. Zemin çürük bir binada kolon yükselmesini beklersek, bir yeri onarmaya çalışırken diğer tarafın yıkıldığını görmezsek, hepimizin içinde yaşayacağı sağlam bir evi inşa edemeyiz. Bu nedenle toplumsal barış, demokratikleşme ve hukukun üstünlüğü birbirinden ayrılmaz parçalarıdır. Biri olmadan diğeri hiçbir zaman tam olamayacaktır. Bu yüzden biz bu sürece Terörsüz ve Demokratik Türkiye Süreci dedik ve bunun için gayret göstermeye devam ediyoruz.

Aynı sorumluluk anlayışıyla söylüyorum ki; AK Parti iktidarı sürece ilişkin ikircikli tutumundan, rakiplerine karşı başlattığı yargı savaşından ve sivil siyasete yönelik vesayet anlayışından vazgeçmelidir. İktidar olmayı, önce yurttaşın kalbine korku ve endişeyi salıp, sonra da o korku ve endişeyi yönetmek olarak gören bir anlayışla sorunların çözülemeyeceğini herkes görmelidir.

Örneğin; bir OHAL uygulaması olan, kayımluk sistemi, sistematik olarak barış imkanını sabote etmektedir. Hala süren Kent Uzlaşısı davaları, umutlara gölge düşürmektedir. Siyasi tutukluluklar devam etmekte, AİHM ve AYM kararları yerel mahkemeler tarafından yok sayılmaktadır. İşte milletimiz barış isterken, bu sürecin başarıya ulaşacağına olan güvenin düşük kalmasının sebebi budur.

Sürece yapılan büyük sabotaj ise 19 Mart darbesidir. Milletimiz, “Seçtiğim belediye başkanı tutuklanıyorsa, irademe kayyım atanıyorsa ben neye güveneceğim” diye sormaktadır. 30 yıl önce alınmış diplomaların bile iptal edildiği bir kriz ortamı milletimizi ağır bir güvensizlik duygusuna sokmuştur. Bu çoklu krizleri aşmanın çaresi, topyekün mücadeledir. Tüm demokratlar, barış, demokrasi ve refah talebinde birleşmeli ve birleşe birleşe kazanmayı tüm dünyaya göstermelidir. Bu düzenden tek başına kurtulmak mümkün değildir. Çare, birleşe birleşe kazanmaktır.

Değerli Konuklar;

Yaşadığımız durumun vahametini bir örnekle anlatmak isterim. Bugün belediye başkanlarımız ve belediye meclis üyelerimiz “Kent Uzlaşısı” dosyaları kapsamında yargılanmaktadır. İstanbul’da 2 belediyemize bu soruşturmalardan kayyım atanmıştır. Ve bu soruşturmalarda, Kürtlerin belediye meclislerine girmesi suç olarak tarif edilmektedir.

Kent Uzlaşısı denilen şey, bir seçim iş birliğidir. Türkiye İttifakı kapsamında, beldelerde, ilçelerde, illerde demokratların yaptığı iş birliğinden ibarettir. Suç sayılan budur.

Esenyurt'un seçilmiş belediye başkanı olan, belediyesi bir kayyım tarafından yönetilen Ahmet Özer, daha geçen günlerde PKK terör örgütü üyesi denilerek 6 yıl 3 ay hapis cezası almıştır. Mehmet Ali Çalışkan, Ebru Özdemir ve ev hapsindeki Mahir Polat sadece bu suçlamadan 10 aydır tutuklu bulunmaktadır. Şişli'nin seçilmiş belediye başkanı olan Resul Emrah Şahan bu soruşturmadan da tutukludur, yerine kayyım atanmıştır. Ekrem İmamoğlu bu soruşturmadan da yargılanmaktadır.

Kürtlerin belediye meclislerinde temsil edilmesini, terör suçu sayan bir anlayışla karşı karşıya olduğumuzu herkes görmelidir. Bu soruşturmalar, Türkiye'nin barışına karşı açık bir darbedir. Ve MHP Genel Başkanı Sayın Bahçeli dahi bu soruşturmalara açık tepki gösterirken, bu inatlaşmayı herkes iyi okumalıdır.

Cumhuriyet Halk Partisi, 19 Mart Darbesine, tarihe utanç olarak geçecek Kent Uzlaşısı soruşturmalarına rağmen barışın yanındadır.

Çünkü biliyoruz ki:

Ya birlikte güçleneceğiz ya da hukukun olmadığı bir zeminde, iktidarın takdir ettiği siyasi vasatta yaşamayı kabul edeceğiz.

Bu amaçla Meclis'teki komisyondayız, olmaya devam edeceğiz. Beklentimiz, Komisyonun çalışmalarını bir an önce tamamlamasıdır. Komisyona zaman kaybettirmek, Türkiye'nin demokratikleşmesine ve barışına kaybettirmektir. Biz komisyondaki varlığımızla da sahadaki meydanlardaki gayretlerimizle de bu ülkenin barışı, kardeşliği ve demokratikleşmesi için elimizden geleni yapacağız.

Değerli Misafirler;

Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde, bu milletin Kurtuluş Savaşı'nda gösterdiği irade, özgür, bağımsız ve demokratik bir hukuk devleti olarak Cumhuriyetimizin var olmasını sağladı. Bu mücadelenin kıymetini bugün bölgemizdeki gelişmelere baktığımızda çok daha net görüyoruz. Bu nedenle "yurtta barış, dünyada barış" sözü bugün her zamankinden daha gerçekçi bir siyasal vizyonu ifade ediyor. Türkiye bugün de çevresindeki tüm milletler için barışı ve istikrarı önceleyen, kapsayıcı ve yapıcı bir rol üstlenmelidir.

Komşumuz Suriye, yıllardır ağır acılar ve büyük yıkımlar yaşadı. Sınırın bir tarafında olanlar, sınırın bu tarafında bizi derinden etkiledi ve etkilemeye devam ediyor. Biz bu konuda da müstakil siyasetimizi sürdürüyoruz. Çatışmayı, savaşı değil, diplomasiyi ve barışı savunuyoruz. Suriye'nin toprak bütünlüğünü, siyasi istikrarını, tüm inançların ve kimliklerin anayasal güvence altında birlikte yaşamasını savunmaya devam ediyoruz.

Bölgeye kendi güç hesaplarının içinden bakanlar, bugün ak dediklerine yarın kara

diyebilirler. Emperyalist devletler, tarih boyunca olduğu gibi bu toprakların çıkarlarını değil, kendi menfaatlerini düşünürler. Bizim yolumuz, Türklerin, Kürtlerin, Arapların, Şiiilerin, Alevilerin, Dürzilerin birlikte kazanacağı bir mücadeleyi vermek olmalıdır.

Suriye'deki Türkmenler, Kürtler, Araplar bizim kardeşimizdir; her biri bizim akrabamızdır. Bu kapsamda;

Kürtleri hedef alan, onurlarını zedeleyen ve "Kürt eşittir terörist" algısını yeniden üretmeye çalışan söylemleri açıkça reddediyoruz.

Türkiye'deki Kürtleri de Suriye'deki akrabalarını da inciten hiçbir politikaya boyun eğmedik, eğmeyeceğiz.

AK Parti iktidarı da Suriye'de çatışmanın tarafı değil; barışın ve uzlaşının güvencesi olmak zorundadır.

Suriye'nin huzuru ve refahı Türkiye'ye de kazandıracaktır.

Bu kez kazanan emperyalist devletler değil, bu toprakların insanları olmalıdır. Mücadelemiz bunun içindir.

Suriye'den gelen uzlaşma haberleri hepimizi sevindirmiştir.

Bunun tam bir mutabakatla sürekli hale gelmesi temennimizdir.

Suriye'de yaşananlar, Türkiye'nin barış sürecini asla sekteye uğratmamalı, tam tersine hızlandırmalıdır.

Biz bunun için kararlılıkla çalışmaya devam edeceğiz.

Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansımız da bu kararlılığın somut göstergelerinden biri olarak, yeni bir başlangıçtır.

Bugün, kurucu siyasetin yeniden ayağa kalktığı bir eşikteyiz.

Bu ülkenin sorunlarını inkâr ederek değil, yüzleşerek çözeceğiz.

Geçmişimiz de geleceğimiz de ortaktır.

Ortak vatanımızda, ay yıldızlı bayrağımızın altında, kardeşçe, huzur içinde hep birlikte yaşayacağız.

Konuşmamın sonunda; bu konferans fikrini, dört duvar arasında dile getiren Resul Emrah Şahan'a teşekkür ediyorum. Bu fikri hayata geçirmek için günlerdir çalışan tüm yol arkadaşlarımıza, İstanbul il örgütümüze, Genel Merkez ekibimize ve Parti Meclisi Üyemiz

Emine Uçak'a teşekkür ediyorum. Ayrıca değerli konuşmacılarımıza, moderatörlerimize ve siz kıymetli katılımcılara da içtenlikle şükranlarımı sunuyorum.

Ortak geleceğimizi, ortak masalarda konuşmaya devam edeceğiz.

Bu ilk buluşmayı da barışa adanmış hayatlara ithaf ediyorum.

Biz ev sahibiyiz, ancak şimdi mikrofon sizlerin, sahne milletimizin.

Hepimizin yolu, zihni, kalbi açık olsun.

Cumhurbaşkanı Adayı ve İBB Başkanı

Sn. Ekrem İmamoğlu'nun Mektubu

Cumhuriyet Halk Partisinin Kıymetli Genel Başkanı,

Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansının Değerli Katılımcıları,

Sevgili Vatandaşlarım,

Hepinizi Silivri Zindanından sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli katılımcılar,

Hepimizin uzun zamandır şahit olduğu üzere küresel ve bölgesel siyasette büyük bir altüst oluş yaşanıyor.

Kurumların ve kuralların etkisizleştiği, güçlünün hükmünü dayattığı bir dönemdeyiz.

Dünya, büyük güçlerin ticaret, teknoloji, finans ve coğrafi üstünlük rekabetinin bir savaş gibi yaşandığı, kırılgan bir dönemden geçiyor.

İstikrarsızlığın ve huzursuzluğun eksik olmadığı bölgemizde, çatışmaların biri bitip diğeri başlıyor.

Sınırlarımızın hemen ötesinde yeni husumetler kışkırtılıyor, yeni ittifaklar kuruluyor.

Ülkemizi bütün bu altüst oluşun olumsuz etkilerinden korumak için ulusal birliğimizi sağlamlaştırmaya, akılcı ve serinkanlı bir bölgesel siyasete ve kapsayıcı ve kucaklayıcı bir iç siyasete ihtiyacımız var.

Dünyanın ve bölgenin bu halinden zarar görmemek için hem milletimizin hem devletimizin dayanıklılığını artırmamız gerekiyor.

Bu da ancak kapsayıcı ve demokratik bir siyasetle, kutuplaşmamış bir toplumla ve temel meselelerini çözmüş bir ülkeyle mümkün.

Ancak muhaliflerin baskı altına alınıp siyasi yarış dışına itilmediği, siyasi rekabetin adil ve demokratik olduğu, yargının gerçekten adil olduğu ve temel sorunlarını çözmüş bir ülkede devlet ve millet dayanıklı ve kuvvetli olabilir.

Değerli katılımcılar,

Ulusal birliğimizi sağlamlaştırmak, milletimizin ve devletimizin dayanıklılığını artırmak, bölgesel siyasetimizi akılcı, iç siyasetimizi kucaklayıcı kılmak için ülkemizi 40 senedir

meşgul eden terörü bitirmemiz, ülkemizi ve bölgemizi senelerdir meşgul eden Kürt meselesini çözmemiz lazım.

Ülkemizi, sınırlarımızın haricinde yaşanan ve yaşanması muhtemel büyük değişimlerin olumsuz etkilerinden korumak ve kardeşliğimizi daim kılmak için Kürt meselesini çözmeli, bu alanda yeni ve cesur adımlar atmamız gerekir.

Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansının bu yeni ve cesur adımların tartışılmasına vesile olmasını diliyorum.

Kıymetli katılımcılar,

Bölgesel ve tarihsel boyutları da olduğundan, Kürt meselesini ülkemizin ve milletimizin birliğine toz kondurmadan ele alıp çözmek için çok çeşitli, çok kapsamlı öneriler geliştirebiliriz.

Şahsi kanaatim şudur: Kürt meselesini eşit vatandaşlıkla, bölgesel kardeşlikle ve ülkemizde ve bölgemizde refahı artırarak çözebiliriz.

Kürt meselesini, ülkemizde eşit vatandaşlığı pekiştirerek, bölgemizde kardeşliğimizi geliştirerek, ülkemizde ve bölgemizde refahı artırarak çözelim.

Önerim budur.

İzninizle önerimi detaylandırmaya, açıklamaya çalışayım.

Eşit vatandaşlıkla başlayayım.

Ne mutlu ki, 1923'ten beridir bir Cumhuriyet'te yaşıyoruz. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurucusu olduğu Türkiye Cumhuriyeti'nde...

Ne mutlu ki, bir Cumhuriyet'te yaşadığımız için hepimiz eşitiz, hepimiz Cumhuriyet'in eşit vatandaşlarıyız. Egemenlik bize, biz vatandaşlara, millete ait.

Değerli katılımcılar,

Doğru, hepimiz bu ülkenin eşit vatandaşlarıyız. Türk, Kürt hepimiz kanunlar önünde eşitiz,

Ancak Kürt vatandaşlarımızın bir kısmı kanun önünde eşitlikle sınırlı kalan bir eşitlik anlayışından şikayetçi.

"Kanun önünde eşit olmaya sınırlı kalan bir eşitlik dilimizi, kültürümüzü gönlümüzce yaşatmamıza, kimliğimizi sürdürüp geliştirmemize imkân tanımıyor" diyorlar.

Bu şikayeti göz önünde bulunduran bir eşitlik anlayışı geliştirelim.

Önerim bu...

Kürtleri kimlikleriyle, dilleriyle, kültürleriyle tanıyalım.

Bütün yurttaşlara dillerini ve kimliklerini korumak ve geliştirmek hakkını tanıyalım ve isteyenlerin bu hakkı kullanabilmesine imkân sağlayalım.

Resmi ve eğitim dilimiz Türkçe kalmak şartıyla, okullarımızda Kürtçenin öğretilmesinin, Kürt tarihinin ve edebiyatının öğrenilmesinin önünü açalım.

Eşit vatandaşlığı pekiştirerek Kürt meselesini çözelim önerimin esası bu.

Yanlış anlaşılacak istemem.

Kürt sorununu eşit yurttaşlık prensibine uygun olarak ele alalım derken özel yasalar çıkarıp, Kürt yurttaşlarımıza kolektif haklar verelim demiyorum.

Aksine. Buna esastan karşıyım.

Yurttaşları kimliklerine göre ayırıp buna göre hukuksal düzenleme yapmak sorunlarımızı çözmez. Asla çözemeyeceğimiz daha büyük sorunlar yaratır.

Ülkemizi bir etnik ya da dini cemaatler ülkesine çeviremeyiz.

Eşit vatandaşlığı pekiştirerek ulusal birliğimizi güçlendirelim, ulusal dayanışmamızı büyütelim.

Önerim budur.

Kürt meselesini çözmek için bölgemizde kardeşliğimizi geliştirme önerime gelince...

Biz Türkler ve Kürtler geride kalan neredeyse bin sene boyunca aynı devletlere tabi olduk. Yeri geldi Selçuklu Devleti'ne, yeri geldi Osmanlı Devleti'ne mensup olduk.

Geride bin senelik kardeşliğimiz, bin senelik ortak tarihimiz var.

Bugün ayrı devletlerin vatandaşları olsak da sınırlarımızın haricindeki Kürtlerle kardeşliğimiz baki.

Geliştirip, güçlendirebilir, kardeşliğimizi geleceğe taşıyabiliriz.

Unutmayalım: Selçuklu Devleti de Osmanlı Devleti de Türklerle beraber bölgemizdeki bütün kavim ve inançların hamisi oldukları için güçlü devletler oldu.

Önerim şudur: Sınırlarımızın haricindeki Kürtleri kardeş bildiğimizi gösteren, sınırlarımızın haricindeki Kürtlerle kardeşliğimizi güçlendiren bir bölgesel siyaset takip etmek, böyle bir bölgesel perspektif geliştirmek.

Bunu yaparak aynı zamanda milletimize ve devletimize çok seçkin bir miras olan “Yurtta sulh, cihanda sulh” ilkesini de ne kadar içselleştirdiğimizi gösterebiliriz.

Türkiye Cumhuriyeti olarak öyle bir bölgesel siyaset izleyelim ki, Irak’taki Kürt de Suriye’deki Kürt de esenliğini istediğimizden emin olsun.

Öyle bir bölgesel perspektif sunalım ki, Irak’taki Kürt de Suriye’deki Kürt de kardeşliğimizden emin olsun.

Vatandaş oldukları ülkelerde huzur ve refah içinde ve kimliklerine hürmet edilerek yaşamalarını istediğimizden hiçbirinin şüphesi olmasın.

Öyle bir bölgesel perspektif sunalım ki, başta Suriye olmak üzere bölgemizdeki her devletin bütün vatandaşlarını kapsayan, her bir vatandaşını kucaklayan rejimlerce yönetilmesini istediğimizden herkes emin olsun.

Yıkılan baskıcı rejimlerin yerini yeni baskı rejimlerinin değil, vatandaşlarının kültürüne ve inancına hürmet eden kapsayıcı ve demokratik rejimlerin almasını istediğimizden kimsenin şüphesi olmasın.

Kürtlerle kardeşliğimizi geliştirelim derken kastım bu:

Bir dönem aynı devlete tabi olduğumuz, bugünse sınırlarımız haricinde kalan Kürtleri, Arapları, Sünnileri, Nusayrileri, herkesi iyiliklerini, esenliklerini istediğimizden emin kılmak.

Geleyim son önerime...

Hem ülkemizde hem de bölgemizde refahı artıralım, artan refahı adil bir biçimde paylaşalım.

Son önerim de bu.

Kürt meselesini ülkemizde ve bölgemizde refahı artırıp, paylaşarak çözelim.

Türkiye büyük bir ülkedir.

Demokrasinin, hukukun üstünlüğünün, özgürlüklerin güçlendiği ve Kürt meselesini çözmüş bir Türkiye çok daha büyük bir ülke olacaktır.

Hele de yeni bir kalkınma hamlesini ülkemizin tamamında uygulamaya koyabilirsek.

Hızla yeniden kalkınmak için ülkemizin tamamında üretimde teknolojik dönüşümü gerçekleştirip, başta sanayi olmak üzere ekonominin bütün sektörlerini yenilikçi, verimli ve sürdürülebilir kılmamız gerekiyor.

Ancak unutmayalım: Türkiye bir bütündür.

İstanbul, Bursa, Kayseri gelişirken Ağrı, Muş, Hakkâri, Tunceli geri kalmaz, kalmamalı.

Ülkemizin en geri kalmış illerinin Doğu ve Güneydoğu'daki şehirlerimiz olmasına artık son verelim.

Hızla yeniden kalkınmak için Diyarbakır'ı, Van'ı, Mardin'i, Şanlıurfa'yı Doğu ve Güneydoğu Anadolu ekonomisinin dinamosu haline getirelim.

Yeni bir anlayışla Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da turizmi canlandıralım.

Tamamlanmamış sulama kanallarını hızla tamamlayalım.

Bölgedeki girişimcilerimizin krediye ve bilgiye erişimini kolaylaştıralım.

Sınır ötesi ticaretin önünü açalım.

Daha çok sınır kapısı açalım.

Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa Erbil'le, Süleymaniye'yle, Haseke'yle, Afrin'le, Halep'le ticaretini yapsın.

Kuzeyden güneye öyle bir altyapı yatırımları planlayalım ki Karadeniz'i Suriye ile Irak ile ilişki kurabilir hale getirelim.

Hem bizim vatandaşımız kazansın hem de sınırlarımızın dışında yaşayan Kürt ve Arap kardeşlerimiz.

Değerli katılımcılar,

Dünyamız ve bölgemiz büyük bir altüst oluş yaşarken kardeşliğimizi daha da kuvvetlendirmek, Kürt meselemizi çözmek zorundayız.

Bunun için de yeni ve cesur adımlar atmamız gerekiyor.

Toplumsal Barış ve Demokrasi Konferansının bu yeni adımların önerilmesine, bu cesur adımların seslendirilmesine vesile olacağından eminim.

Cennet vatanımızda, ay yıldızlı bayrağımız altında, 86 milyon yurttaşımızla eşit ve müreffeh bir geleceği ebedi hale getirelim.

Bunu başarabileceğimize tüm kalbimle inanıyorum.

Bu vesileyle konferansın hazırlanmasında emeği geçenleri tebrik ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ekrem İmamoğlu

Cumhurbaşkanı Adayı

Silivri Zindanı

Şişli Belediye Başkanı

Sn. Resul Emrah Şahan'ın Mektubu

Sayın Genel Başkanım,

Cumhuriyet Halk Partisi'nin toplumsal barış ve demokrasi çağrısına cevap vererek bir araya gelen kıymetli katılımcılar,

Konferansı katkılarıyla onurlandıran değerli konuşmacılar, Düşünce insanları, mücadele insanları, sevgili konuklar, Değerli basın mensupları,

Genel Başkanımız Özgür Özel'in davetiyle; Cumhuriyet Halk Partisi'nin en geniş toplumsal barış zeminini sunabilecek kurucu irade olduğu gerçeğini; siyasal bir sorumlulukla, somut bir zemine dönüştüren bu konferansa hepiniz hoş geldiniz.

Bu buluşma, tutuklu bir siyasetçi ve belediye başkanı olarak benim için, dışarıyla kurulan güçlü bir bağ, derin bir nefes oldu.

Bugün itibarıyla, Cumhurbaşkanı Adayımız ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Sn. Ekrem İmamoğlu ile beraber başlayan Silivri tutukluluğumuz on bir aya yaklaştı. Özgürlüğünden mahrum bırakılmış bir insan için zaman, takvim yapraklarıyla ölçülmez. Bu süreçte asıl ağırlığını hissettiğim; sözümü ve emeğimi, ülkem in geleceğini inşa edecek adımlar için yeterince kullanamıyor oluşumdur.

Bu siyasi tutuklamalar, basit gündelik hesapların ötesinde, bu milletin evlatlarının kaderinin hangi normda belirleneceğine dair bir kavganın sonucudur:

Demokrasi, barış, hak ve özgürlükler ekseninde bir gelecek mi?

Yoksa yurttaş iradesinin belirsizlik ve güvencesizlik tehdidi altında sınırlandırıldığı bir geleceksizlik mi?

Bir şehir plancısı, bir kamu yöneticisi ve bir siyasetçi olarak benim için bu normu belirleyen her zaman yurttaşın kendisi olmuştur. İlkel olarak barıştan yana; stratejik olarak ise siyasal alanın genişlemesinin devleti güçlendireceğine inanan bir belediye başkanım. Bu nedenle önce belediye meclis üyesi, daha sonra ise Şişli Belediye Başkan adayı olduğum iki seçimde de, Cumhuriyet Halk Partisi'nin benimsediği İstanbul İttifakı/ Türkiye İttifakı fikrini, bir seçim taktiği olarak değil, Cumhuriyet'in kurucu aklına dayanan bir sorumluluk olarak gördüm.

Farklılıkların yan yana geldiğinde birbirini tehdit etmediği; aksine birbirini besleyerek güçlendirdiği bir Türkiye Cumhuriyeti hayaline inandım. İnançların, kimliklerin ve hayat

tarzlarının bir arada yaşama iradesiyle çoğaldığı bu ortak zemini, kamusal sorumluluğun temel dayanaklarından biri olarak gördüm.

Bu anlayışı Şişli’de hayata geçirmek için gece gündüz çalıştık. Görev sürem boyunca; plan çizerken de, asfalt dökerken de, çocuklar, gençler, kadınlar ve yaşlılar için projeler üretirken de aynı ilkeyle hareket ettik: Yurttaşın kamuyla kurduğu ilişkinin korkuya değil, güvene dayanması.

Devletle toplum arasındaki mesafenin azaldığı, herkesin sokakta, kentte ve ülkenin her köşesinde kendini güvende hissettiği; haklarının korunduğuna dair inancın güçlendiği bir siyasal kültürün yerleşmesi için çaba gösterdik.

Bugün tutuklu bulunmamın da, Cumhuriyet’in ilk adımlarının atıldığı, şu an sınırları içinde bulunduğunuz Şişli’nin kayyım yönetimi altına alınmasının da nedeni budur. Eşitliği, adaleti ve hak temelli bir kent yaşamını sözle değil; uygulamayla, icraatla ve kararlılıkla hayata geçirme iradesidir.

Değerli konuklar,

Demokrasi yerelden başlar. Gündelik hayatın içinde kurulan ilişkilerden, göz hizasından başlar. Yurttaşın kamuyla temas ettiği her anda yeniden anlam kazanır. Yerel yönetimler; adaletin, eşitliğin ve güven duygusunun doğrudan sınılandığı alanlardır.

Eşit yurttaşlık fikri, sosyal demokrat siyaset anlayışımızın en güçlü dayanaklarından biridir. Bugün yerelde kurmaya çalıştığımız bu anlayışın, yarın ülkenin tamamında demokratik bir iklime dönüşeceğine yürekten inanıyorum.

Kıymetli katılımcılar,

Bugün Türkiye yeni bir devrin eşiğindedir. Açılan bu yeni sayfanın ilk cümlesi, bu vatanın bütün evlatları için kurulmalıdır. Yan yana gelebilen, konuşabilen, birbirini anlayabilen bir toplum olabilmek içindir.

Ancak bu cümle, hepimizi kapsayan bir adalet ve eşitlik anlayışıyla kurulmadığı sürece, kalıcı bir toplumsal barış mümkün olmayacaktır. Genç kuşak siyasetçilerin bu topraklarda siyaset yapma iradesinin baskıyla değil; hukukla, siyasi rekabetle ve özgürlükle güçlendirilmesine ihtiyaç vardır.

Türkiye’nin geleceğine dair söz söyleyen herkesin, bulunduğu makamdan bağımsız olarak; devleti güçlendirmeye, hukuku güvenilir kılmaya, milletin birbirine olan bağıını onarmaya katkı sunması gereken bir tarihsel kavşaktayız.

Yaşadığım bu süreci kişisel bir hikâyemin ötesinde, Türkiye'nin ortak geleceğini kurma iradesinin sınındığı bir dönem olarak görüyorum. Bugün özgürlüğümden mahrum bırakılmış olabilirim; ancak bu ülkenin barışına, demokrasisine ve birlikte yaşama umuduna duyduğum sorumluluktan; bir evlat, bir eş, bir baba ve Cumhuriyet'in yetiştirdiği bir yurttaş olarak, vazgeçmem.

Anadolu toprağının bin yıllık birlikte yaşama kültürü, bu ülkenin en büyük gücüdür. Bu mayayı geleceğe taşımak, hepimizin ortak görevidir.

Bugün bu buluşmaya, sahip olduğum tek imkânla katılıyorum: Bir kalemle, bir kâğıtla.

Ama şunu biliyorum: Bu ülkenin geleceği, en zor zamanlarda bile sözünü sakınmayanların emeğiyle kurulacaktır.

Ben de elimden geldiği kadar bugünkü ortak emeğe katkıda bulunmaya çalışıyor; sizleri inançla ve sorumluluk duygusuyla selamlıyorum.

Resul Emrah Şahan

Şişli Belediye Başkanı

Silivri Cezaevi

ULUSAL BARİŞ VE DEMOKRASİ KONFERANSI

30-31 OCAK 2026 | İSTANBUL

3 | PANEL OTURUMLARI

Konferans kapsamında dört panel gerçekleştirilmiştir. Paneller, ulusal, bölgesel ve küresel düzeyde barış ve demokrasi ilişkisini; kurumsal, toplumsal, iktisadi ve siyasal boyutlarıyla ele almıştır.

Panel 1 – Yurtta Barış, Dünyada Barış: Ulusal, Bölgesel, Küresel Bakış

Moderatör: Prof. Mesut Yeğen

Konuşmacılar: Galip Dalay, Doç. Esra Çuhadar, Hüseyin Oruç, Prof. Mithat Sancar

• Küresel ve bölgesel bağlam

Birinci oturumda, özellikle Orta Doğu’da siyasal gerçekliğin hızlı biçimde değişen bir yapıya sahip olduğu; bu nedenle barış süreçlerinin güncel tablo kadar **uzun erimli jeopolitik eğilimlere** bakılarak değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Irak’ın 2003 sonrası geçirdiği dönüşüm, İran etkisinin bölgesel düzeyde genişlemesi ve ardından bu dengenin aşamalı biçimde çözülmesi; Lübnan, Suriye ve Irak örnekleri üzerinden ele alınmıştır. Uzmanlara göre bu tarihsel seyir, bölgesel güç dengeleri değişirken iç barış süreçlerini ertelemenin değil, aksine **stratejik olarak öne çekmenin** daha rasyonel olduğu bir döneme girildiğine işaret etmektedir.

• Geçiş süreçleri ve kırılganlık

Bölgesel örnekler, silahlı çatışmanın sona ermesinin tek başına istikrar üretmediğini açık biçimde göstermektedir. Katılımcılar, Irak’ta 2003 sonrası dönemde belirli toplumsal kesimlerin siyasal sistemden dışlanmasının, El Kaide ve daha sonra DEAŞ gibi radikal yapıların ortaya çıkmasına zemin hazırladığını vurgulamışlardır.

Benzer şekilde Suriye’de devam eden geçiş sürecinin, farklı kimlik ve inanç gruplarının kendilerini yeni siyasal düzenin parçası olarak hissedip hissetmeyeceğine bağlı olarak ya istikrara ya da yeni parçalanmalara evrilebileceği konusu değerlendirilmiştir. Bu çerçevede güvenlik gibi somut ihtiyaçların yanında **kapsayıcılık ve siyasal temsilin önemi** ele alınmıştır.

• Barış–demokrasi ilişkisi

Karşılaştırmalı barış literatürü ve uygulamalarından hareketle; kalıcı barışın demokratikleşme ile yapısal bir bağ içinde olduğu belirtilmiştir. Latin Amerika ve Afrika’daki pek çok örnekte, yalnızca ateşkes veya güç paylaşımına dayanan anlaşmaların kısa sürede çöktüğü; buna karşılık siyasal haklar, adalet ve eşit yurttaşlık alanında ilerleme sağlayan süreçlerin daha dayanıklı olduğunun görüldüğü vurgulanmıştır.

1975’ten bu yana imzalanan barış anlaşmalarının yaklaşık yüzde kırkının ilk beş yıl içinde başarısız olmasının, barışın bir “an” değil **uzun vadeli bir kurumsal dönüşüm süreci** olduğunu teyit ettiğine işaret edilmiştir.

- **Küresel örnekler**

Sri Lanka deneyimi, toplumsal desteğin ve mağdurların sürece dahil edilmemesinin barış girişimlerini nasıl zayıflattığını gösteren çarpıcı bir örnek olarak ele alınmıştır. Orta Amerika'daki bazı süreçlerde ise yerleşik siyasi ve ekonomik elitlerin çıkar kaybı endişesiyle süreci sabote edebildiği hatırlatılmıştır.

Bu örnekler ışığında; bozucu aktörler, güven artırıcı adımların gecikmesi, kurumlar arası uyumsuzluk ve barışın gündelik hayatta hissedilememesi ortak başarısızlık nedenleri olarak öne çıkarılmıştır.

- **Başarıyı güçlendiren unsurlar**

Kolombiya barış sürecine, mağdurları merkeze alan yaklaşımıyla ayırt edici bir örnek olarak atıfta bulunulmuştur. Kadınların, sivil toplumun ve muhalefetin sürece etkin biçimde katıldığı örneklerde barış anlaşmalarının daha uzun süre yürürlükte kaldığına dair karşılaştırmalı bulgular paylaşılmıştır.

Burada yalnızca nihai kazanımların değil, **sürecin adil, şeffaf ve kapsayıcı işlemesinin** (usulde adalet) toplumsal meşruiyet açısından belirleyici olduğu tespiti vurgulanmıştır.

- **İzleme mekanizmaları ve üçüncü taraf deneyimleri**

Tarafların üzerinde uzlaştığı **bağımsız izleme mekanizmalarının** kriz anlarında süreci ayakta tutabildiği örneklerle aktarılmıştır. Silahsızlanmanın “teslim olma” değil, “kullanım dışı bırakma” olarak tanımlanması; silahların tarafsız bir yapıya emanet edilmesi gibi sembolik ama etkili düzenlemelerin, karşılıklı güvenin inşasında önemli rol oynadığı belirtilmiştir.

- **Dil, yüzleşme ve toplumsal travmalar**

Uzun süreli çatışmaların ardından barış arayışına giren toplumlarda, dilin ve kamusal söylemin belirleyici olduğu güçlü bir şekilde vurgulanmıştır. Avrupa'daki bazı geçiş süreçlerinde olduğu gibi, yüzleşmeden kaçınan yaklaşımların sorunları çözmek yerine derinleştirdiği; buna karşılık sorunları açık biçimde adlandıran ve tartışan toplumların daha kalıcı çözümler üretebildiği ifade edilmiştir.

Barışın bir **toplumsal onarım** süreci içerdiği; travmaların, eşitsizliklerin ve dışlayıcı dilin ele alınmadığı durumlarda sürecin kırılğan kalacağı ortak bir tespit olarak öne çıkmıştır.

• Genel değerlendirme

Küresel ölçekte silahlanmanın arttığı, büyük güç rekabetinin sertleştiği bir dönemde barış süreçlerinin zorlaştığı kabul edilmekle birlikte; bu koşulların aynı zamanda iç çatışmaları çözmeyi **stratejik bir zorunluluk** haline getirdiği vurgulanmıştır.

Barışın nihai bir hedef değil, sürekli yeniden inşa edilmesi gereken siyasal ve toplumsal bir süreç olduğu; bu sürecin başarısının kapsayıcılık, adalet ve sabırla örülmüş ortak bir iradeye bağlı olduğu sonucunda ortaklaşmıştır.

ULUSAL BARIŞ VE DEMOKRASI KONFERANSI

30-31 OCAK 2026 | İSTANBUL

Panel 2 – Demokratik Geleceğin İnşası: Yurttaş İradesi, Eşitlik, Kapsayıcılık

Moderatör: Sezgin Tanrıkulu

Konuşmacılar: H. Saruhan Oluç, Bülent Kaya, Doğan Bekin, İskender Bayhan

• Toplumsal barış

“Şiddetten arındırma” kapsamının ötesinde toplumsal barış; yurttaş iradesi, hukuk devleti, eşitlik ve kapsayıcılık eksenlerinde kalıcı bir siyasal düzen kurma ihtiyacı üzerinden ele alınmıştır. Farklı siyasal geleneklerin aynı zeminde konuşabilmesi, kutuplaşmanın yükseldiği dönemlerde dahi müzakere kapasitesinin korunabildiğine dair güçlü bir işaret olarak değerlendirilmiştir.

• Demokratik Cumhuriyet ve çoğulculuk

“Cumhuriyetin varlığı”nı sağlamlaştıracak siyasal sistemin, “Cumhuriyetin demokratik niteliği” olduğu vurgulanmıştır. Demokratik gelecek; farklı kimliklerin, inançların, dillerin ve kültürlerin **tanındığı ve eşit yurttaşlık temelinde güvenceye alındığı** çoğulcu bir çerçeveye ilişkilendirilmiştir. Tekçi yaklaşımın, hem aidiyet üretimini hem de barışın toplumsallaşmasını zayıflattığı; demokratikleşmenin, “tanınma” ve “saygı” üzerinden kurumsallaşması gerektiği ifade edilmiştir. İspanya’nın demokratikleşme sürecindeki kimlik tartışmaları ve Güney Afrika’da eşit yurttaşlığın rejim değişimiyle kurumsallaşması örnekleriyle uyumlu bir hat ortaya konması gerektiği vurgulanmıştır.

• Eşitlik

Anayasal düzeyde eşitlik ilkesi bulunsa da gündelik hayatta eşitliğin **fiilen kurulamamasının**, yalnızca tek bir toplumsal meseleye değil, çeşitli inanç ve kimlik gruplarına temas eden yapısal nedenlere bağlı olduğu belirtilmiştir. “Kardeşlik” ve “birlik” dilinin, ancak **adil ve eşit bir hukuk** zeminiyle yeniden tesis edilebileceği; aksi hâlde eşitlik vadinin retorikte kaldığı vurgulanmıştır. ABD’de medeni haklar mücadelesi örneğinde olduğu gibi, eşitliğin uzun soluklu hukuki-siyasal-toplumsal mücadeleyle “gerçeğe” dönüşebildiğine dikkat çekilmiştir.

• Kapsayıcılık ve tanınma

Kapsayıcılık, iki ana hatla tarif edilmiştir: (i) farklılıklar arasında **hiyerarşi kurmayan saygı**, (ii) inkârı geride bırakan **tanınma**. Toplumda bir arada yaşama kapasitesinin güçlendiği; ancak kurumlar ve siyasal dil düzeyinde kapsayıcılığın kırılğan kaldığı ifade edilmiştir. Kamusal alanda dil ve kültürel haklar dâhil, tanınmanın kurumsal güvenceye kavuşmasının barışın toplumsallaşması için gerekli olduğu belirtilmiştir.

(Kanada’da yerli halkların tanınmasına dönük hak temelli düzenlemeler gibi).

- **Meclis zemini ve Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun rolü**

Meclis bünyesinde partilerin ortaklaştığı komisyon çalışmasının, “her şeyi çözen” bir mekanizma olmadığı; ancak demokratik siyasetin muhatabını ve çözümün meşru zeminini güçlendiren bir araç olduğu değerlendirilmiştir.. Komisyon ortak raporunun, farklı yaklaşımların yan yana getirilebilmesi bakımından kritik olduğu; asgari ortaklıkların, sonraki yasama süreçleri için yol açıcı olabileceği belirtilmiştir. Güney Afrika’da Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu’nun her şeyi çözmese de siyasal alanı yeniden kurmada işlev görmesi örneği gündeme getirilmiştir.

- **Güven/samimiyet testi**

Yapılan araştırmalardan örneklerle, toplumun barış fikrine desteği yüksek olsa da “başarıya inanma” düzeyinin daha düşük olduğu; bu makasın, süreçlerin kırılganlığını artırdığı dile getirilmiştir. Güveni zedeleyen alanlar; seçilmişlik/yerel demokrasi tartışmaları, kayımlık ve belediye başkanı tutuklulukları, hukukun siyasallaşması ve yüksek yargı kararlarının uygulanmaması gibi başlıklarda yoğunlaşmıştır. Barış ile demokratikleşmenin birbirini koşullayan süreçler olduğu; birinde ilerleme iddiasının diğerinde **tutarlılık** gerektirdiği vurgulanmıştır. Bu alanda, Kolombiya’da katılım güvenceleri zayıfladığında sürecin tartışmalı hâle gelmesi örneğiyle paralellikler tespit edilmiştir.

- **Bölgesel boyut ve jeopolitik gerçekçilik**

Kürt meselesinin ülke içi ve bölgesel dinamiklerle şekillenen boyutlarına dikkat çekilmiştir. Suriye ve Irak gibi sahaların iç siyaseti doğrudan etkilediği ifade edilmiştir. “Toprak bütünlüğü” kadar “siyasal bütünlük” (gönüllü birliktelik/eşit yurttaşlık) vurgusu yapılmış; dış müdahalelerin ve kırılganlaşan sınırların göç, mülkiyet ve nefret döngülerini büyütebildiği hatırlatılmıştır. Savaşın yakın örnekleri olan Balkan deneyimleri ve Orta Doğu’da sık sık yaşanan çatışmaların getirdiği ulusal ve bölgesel tahribat, örnek vakalar olarak ele alınmıştır.

- **Sosyal adalet ve emek boyutu**

Barış ve demokrasi gündeminin toplumsal kimliklerin yanı sıra; **adalet, gelir dağılımı ve sosyal haklar** eksenine oturtulması gerektiği savunulmuştur. Ucuz emek sömürüsüne dayalı büyüme, merkezileşme ve militarizasyonun; eşit yurttaşlığın sosyal zeminini zayıflattığı belirtilmiştir. Demokratik geleceğin, emeğin ve sosyal adaletin görünür olduğu bir toplumsal sözleşmeyle güçlenebileceği vurgulanmıştır. Avrupa’da refah devleti uzlaşmalarının toplumsal barışa katkısı, Latin Amerika’da eşitsizlik

giderilmediğinde demokratik gerilemelerin kolaylaşması örnek olarak gösterilmiştir.

• Genel Değerlendirme

Oturumun ortak hattı; “bir arada konuşabilme” iradesinin değerli olduğu, ancak asıl belirleyenin eşitlik-tanınma-hukuk devleti-yerel demokrasi-sosyal adalet başlıklarında **somut, ölçülebilir ve tutarlı** adımların atılması olduğu yönündedir. Bu adımların, çatışmadan arındırmayı kalıcılaştıracağı; demokratik geleceğin toplumsal rızasını güçlendireceği ifade edilmiştir.

Video Konferans: Dermot Ahern

- İrlanda barış sürecinin uzun, kırılğan ve inişli çıkışlı olduğu; anlaşma imzalandıktan sonra bile şiddet yaşanabildiği, ancak vazgeçmek yerine diyalogu derinleştirmenin ve iletişim kanallarını açık tutmanın süreci kurtardığı vurgulanmıştır.
- Kalıcı barış için karşılıklı saygı, kültürel tanıma, empati, gizli/açık müzakere kanalları, dış destek, demokratik siyasette ısrar ve fedakârlık gerektiği belirtilmiştir.
- Barış anlaşmalarının ancak kalıcı ve sürekli uygulanırsa anlamlı olduğu mesajı paylaşılmıştır.

MSAL BARIŞ VE DEMOK KONFERANSI

30-31 OCAK 2026 | İSTANBUL

Panel 3 – Toplumsal Barışın Sosyoekonomik Zemini: Kapsayıcı Kalkınma

Moderatör: Serkan Özcan

Konuşmacılar: Prof. Şevket Pamuk, Reyhan Aktar, Mehmet Kaya, Güven Sak

• Oturumun çerçevesi

Panelde “barış–demokrasi” başlığı, kapsayıcı **kalkınma, ekonomi, sanayi, ticaret, insani kalkınma** perspektifinden ele alınmıştır. **Barış umudunun** yatırım yapma kapasitesini, kalkınmada adaleti ve böylece ortak adil bir geleceğin kurulma ihtimalini güçlendirdiği vurgulanmıştır. Büyüme ile kalkınmanın aynı anlama gelmediğinin netleştirildiği oturumda, kalkınmanın, eğitimden sağlığa, gençlerin ülkede kalma iradesinden kamusal hizmet kalitesine kadar **yaşam standardını** ortaya koyduğuna işaret edilmiştir.

İstihdamın, yatırımın ve “gelecek planı yapabilmenin” önkoşulunun toplumsal barışın olduğu belirtilerek, “Ekmek–aş–iş” hattının, güven ve huzur olmadan sürdürülemediği vurgulanmıştır.

• Bölgesel eşitsizliklerin derin kökleri

Uzun dönem verilerle Türkiye’de **Doğu–Batı gelir farkının** kalıcı ve yüksek seyrettiği; ülkenin Batı’sının ortalamasının Doğu’nun **2,5 katını aştığı** belirtilmiştir. Karşılaştırmalı olarak, Türkiye’deki farkın bugün **İtalya’nın Kuzey–Güney farkından daha yüksek** olduğu; İtalya’da makas daralırken Türkiye’de özellikle 1970’lerden sonra açıldığı vurgulanmıştır. 19. yüzyıl ticaret ve altyapı yatırımlarının Batı’da yoğunlaşması; savaş sonrası sınırların çizilmesiyle Doğu’nun tarihsel pazar bağlantılarının kopması; göç ve 1980’lerden itibaren çatışma dinamiklerinin eşitsizliği derinleştiren etkileri bütüncül biçimde aktarılmıştır.

• Yoğunlaşma sorunu

“Doğu geri kaldı” önermesinin darlığına dikkat çekilerek; Türkiye’nin ekonomik etkinliğinin **İstanbul–Marmara’da aşırı yoğunlaşmasının** da ülke ölçeğinde kırılگانlık yarattığı vurgulanmıştır. Sanayi katma değerinin yaklaşık **üçte ikisinin Batı’da**, Doğu payının ise **tek hanelerde** kaldığı; bu tablonun kendiliğinden düzelmediği belirtilmiştir.

- **Küresel bağlam ve Türkiye'nin fırsatı/riski**

ABD-Çin rekabeti, ikili anlaşmaların ağırlık kazanması, kurumsal düzenin zayıflaması ve Avrupa'nın dijital dönüşümdeki sıkışması gibi gelişmeler nedeniyle, Türkiye gibi jeopolitik açıdan önemli ülkelerin avantajlı hale getirdiği; fakat bu avantajın ekonomik faydaya dönüşmesi için barış ve kurumsal güven gibi yapısal sorunların çözülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

- **Servet eşitsizliği ve orta sınıfın erimesi**

Eşitsizliğin **servet** boyutunda derinleştiği; Türkiye'de en üst %10'un servetin büyük bölümüne sahip olduğu, orta sınıfın ise enflasyon altında **TL bazlı birikimle eridiği** vurgulanmıştır. Üretim artışı ile tüketim artışı arasındaki farkın borçlanma ve/veya servet kaynaklı tüketimle açıklanabildiği; yüksek enflasyonun yalnız ekonomik değil, **davranışsal** etkiler (fiyat artacak beklentisi) yaratarak kalıcılık ürettiği belirtilmiştir.

- **Dijitalleşme ve eşitsizlik**

Dijital dönüşümün yaygınlaşmadığı yerde eşitsizliğin azalmadığı; Türkiye'de dijital yetkinliklerin sınırlılığı nedeniyle dijitalleşmenin kısa vadede eşitsizliği artırıcı bir etki de doğurabildiği ifade edilmiştir. Savunma sanayiinin güçlü bir "lokomotif" olduğu; ancak KOBİ'lere yayılan "vagonların" zayıf kaldığı, yaygın kalkınmanın bu nedenle gerçekleşmediği vurgulanmıştır.

- **Kadın emeği ve sosyal politika**

Kadın istihdamındaki düşük oranların, ülkenin en büyük "atıl kapasitesi" olduğu; bakım hizmetleri, sosyal destekler ve kamusal hizmetlerin güçlenmesinin hem kadınların işgücüne katılımını hem de toplumsal barışı destekleyeceği öne sürülmüştür. Vergi adaleti sağlanarak vergi verenin de hizmet alanın da, vergilerin doğru yönlendirdiğine dair olumlu kanaat geliştirmesi gerektiği, kayıt dışılıkla mücadelede **denetim kadar güven** meselesinin de önemli bir motivasyon olacağı ele alınmıştır.

- **Bölge iş dünyasının güvenlik politikası-kalkınma kilidi hakkındaki gözlemleri**

Bölgenin uzun süre "normalleşememe" hâli (güvenlik eksenli yönetim, olağanüstü rejimler, idari müdahaleler) ekonomik kapasiteyi baskılayan temel etken olarak tarif edilmiştir. Eşitsizlik göstergeleri (eğitim harcaması, krediye erişim, gençlerin NEET oranı, mevduat-kredi dengesi vb.) üzerinden tablo somutlanmıştır. Teşvik politikalarının ise tarihsel olarak bölgesel farkı kapatmak yerine çoğu zaman **farkı**

yeniden üreten bir mekanizmaya dönüştüğü eleştirisi yapılmıştır.

- **Kapsayıcı kalkınma**

Sosyal devlet anlayışının, değer üretimi tamamlandıktan sonra ortaya çıkan eşitsizliklere sonradan müdahale eden ve yeniden dağıtım mekanizmalarıyla işleyen bir yaklaşım olduğu **belirtilmiştir**; buna karşılık kapsayıcı kalkınmanın, sürecin en başında farklı toplumsal kesimlerin ihtiyaç duyduğu donanımları güçlendirmeyi hedefleyen, herkesin oyuna daha eşit koşullarda başlamasını amaçlayan bir politika çerçevesi sunduğu **vurgulanmıştır**. Bu yaklaşımın yalnızca eğitim ve sağlık gibi temel alanları değil, aynı zamanda düşünce ve ifade özgürlüğüne erişimi de kapsayan bütüncül bir anlayış içerdiği **ifade edilmiştir**.

- **“Tek tip teşvik” yerine odak alan seçimi stratejisi**

Doğu illerinin önemli bir kısmında kendiliğinden gelişme beklemenin gerçekçi olmadığı; **stratejik odak** (ör. turizm ve onun etrafında tarım/sanayi/hizmet zincirleri gibi) seçerek bölgesel ekosistem kurmanın gerektiği dile getirilmiştir. Barışın kapı açtığı—yani çatışma riskinin düştüğü—bir zeminde, daha önce gelişemeyen sektörlerin gündeme gelebileceği ve güçlenebileceği vurgulanmıştır.

- **Yönetişim**

Yerel–merkez iletişimini güçlendirecek demokratik mekanizmalar (meslek odaları, kent konseyleri ve sivil toplum kanalları) “tartışmanın bant genişliğini artırma” metaforuyla öne çıkarılmıştır. Kararların Ankara’da dar bir çerçevede değil, yerelden gelen ihtiyaç ve önerilerle beslenmesi gerektiği belirtilmiştir.

- **Genel Değerlendirme**

Panel, “barış yalnızca metin imzalamak değildir; barışla birlikte kapılar açılır” fikrinde ortaklaşmıştır. Kalkınma gündemi için ortak payda: **kalıcı barış + kurumsal güven + kapsayıcı kalkınma** olmadan bölgesel eşitsizliklerin azalması, sermayenin ülke geneline yayılması, istihdamın güçlenmesi ve gençlerin ülkede gelecek kurma iradesinin artması mümkün değildir. Bu nedenle, “umudun kendisi” dahi korunması gereken bir başlangıç sermayesi olarak görülmeli; **barışın getirdiği açılma alanı**, akli başında ekonomi politikaları ve demokratik yönetim mekanizmalarıyla (yerel–merkez diyalogu, katılımcı kurumlar) somut kalkınma hamlelerine çevrilmelidir.

MSAL BARIŞ VE DEMOKRASI KONFERANSI

30-31 OCAK 2026 | İSTANBUL

Panel 4 – Barış Toplumda Yeniden Kurmak

Moderatör: Emine Uçak Erdoğan

Konuşmacılar: Prof. Ahmet Özer, Prof. Yakın Ertürk, Prof. Melek Göregenli, Prof. Besime Şen

• Toplumsal zemin ve barışın anlamı

Barışın siyasal müzakerelerle başlasa da; toplumun gündelik hayatında karşılık bulduğu ölçüde kalıcı olabileceği konusunda ortaklaşmıştır.. Türkiye toplumunun aile içinde, mahallede ve gündelik ilişkilerde farklılıklarla bir arada yaşama pratiğine büyük ölçüde sahip olduğu; ancak bu çoğulcu kapasitenin siyasal alana, kurumsal dile ve medyaya taşınmakta zorlandığı vurgulanmıştır. Barışın toplumsallaşmasının, doğru kurulduğunda kurumlar, dil ve kültürel alanlar üzerinden güçlendiği; yanlış kurulduğunda ise kutuplaşmayı ve güvensizliği derinleştirebildiği ifade edilmiştir. Bu nedenle barışın, soyut bir hedef değil, toplumsal ilişkilerin niteliğini dönüştüren bir süreç olarak ele alınması gerektiği üzerinde durulmuştur.

• Çözüm yolları ve tarihsel deneyim

Kürt meselesine ilişkin değerlendirmelerde, tarihsel olarak üç temel yaklaşımın denendiği hatırlatılmıştır: bastırma, ayrılma ve eşit temelde bir arada yaşam. Bastırma siyasetinin ağır insani bedeller ürettiği ve sürdürülebilir olmadığı; ayrılma seçeneğinin ise hem sosyolojik gerçeklik hem de bölgesel güç dengeleri nedeniyle taraflar için kalıcı bir çözüm üretmediği dile getirilmiştir. Bu çerçevede, eşit yurttaşlık temelinde, demokrasi içinde bir arada yaşamın tek gerçekçi yol olarak öne çıktığı belirtilmiştir. Silahlı çatışmanın ve güvenlikçi paradigmanın zayıflamasının, demokratikleşme ve ekonomik-sosyal eşitsizliklerin giderilmesi açısından tarihsel bir fırsat sunduğu, ancak bu fırsatın yalnızca kök nedenlere dokunulduğunda anlam kazanacağı vurgulanmıştır.

• Eşit yurttaşlığın inşası

Barışın kalıcılığı için dört temel omurgaya işaret edilmiştir: eşit yurttaşlığın güçlendirilmesi, temel hak ve kültürel hakların güvence altına alınması; yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve merkez-yerel ilişkilerinin demokratikleşmesi; bölgeler arası kalkınma farklarının giderilmesi. Bu başlıkların her birinin, çatışmayı besleyen yapısal unsurlarla doğrudan ilişkili olduğu ifade edilmiştir. Eşitliğin “ne eksik ne fazla” ilkesiyle tanımlanması gerektiği; bir yurttaş grubunun sahip olduğu hakların aynısının

diğer gruplar için de geçerli olmasının barışın asgari zemini olduğu vurgulanmıştır. Bu eşitliğin hem zihinde hem de hukukta kurulmasının zorunlu olduğu da dile getirilmiştir.

- **Toplumsallaşma ve güven meselesi:** Tartışmalarda, geçmiş barış girişimlerinden çıkarılan en önemli dersin toplumsallaşma eksikliği olduğu belirtilmiştir. Farklı dönemlerde yürütülen çok sayıda sürecin toplum tarafından yeterince içselleştirilemediği için başarısız olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda niyet, empati, barış dili, bölünme korkusuyla yüzleşme ve güven inşası temel kavramlar olarak öne çıkmıştır. Karşılıklı acıların tanınmasının empatiyi güçlendireceği; ötekileştirici ve üstten bakan bir dilin süreci zedelediği vurgulanmıştır.
- **Hukuk devleti ve tutarlılık:** Hukuk güvenliği ve siyasal tutarlılık meselesi, barışın toplumsal kabulü açısından kritik bir başlık olarak ele alınmıştır. Barış söylemiyle eş zamanlı yürüyen tutukluluklar, kayyım uygulamaları ve uygulanmayan Anayasa Mahkemesi ile AİHM kararlarının, toplumda derin bir güvensizlik yarattığı vurgulanmıştır. Aylarca tutuklu kalan belediye başkanları, 16 milyonluk bir kentin seçilmiş yöneticisine verilen ağır cezalar ve kısa aralıklarla verilen çelişkili siyasi-hukuki mesajlar, güven krizinin somut örnekleri olarak dile getirilmiştir. Hukukun öngörülebilirliği sağlanmadan barış çağrılarının inandırıcı olamayacağı ifade edilmiştir.
- **Psikoloji, özneleşme ve eylemlilik:** Sosyal psikoloji perspektifinden bakıldığında, barışın yukarıdan aşağıya olduğu kadar, aşağıdan yukarıya kurulan bir süreç olduğu vurgulanmıştır. Araştırmalara dayalı olarak, adaletsizlik deneyimi yaşayan grupların dünyayı daha eşitsiz algıladığı, otoriterliğe daha mesafeli olduğu ve kolektif eylemin dönüştürücü gücüne daha fazla inandığı aktarılmıştır. “Barışı kim getirir?” sorusuna verilen yanıtlarda, devletin yanı sıra bireysel ve toplumsal çabanın belirleyici olduğu belirtilmiştir. 19 Mart sonrasında süren kitlesel buluşmaların, insanların bir gelecek tahayyülü gördüklerinde süreklilik gösterebildiğini ortaya koyduğu ifade edilmiştir.
- **Kadınlar ve barışın toplumsallaşması:** Barışın önce evin içine, yani gündelik hayata nüfuz etmesi gerektiği; bu süreçte dilin, hafızanın ve özellikle kadınların deneyimlerinin belirleyici rol oynadığı ifade edilmiştir. Kadın barış hareketinin, 1993 Viyana Dünya Konferansı, 1998 Roma Statüsü ve 2000 tarihli Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin 1325 sayılı kararı gibi uluslararası dönüm noktalarıyla güç kazandığı; bu birikimin Türkiye’de de önemli bir toplumsal hafıza ve mücadele zemini yarattığı vurgulanmıştır. Tüm baskı ve gerilemelere rağmen, barış talebinin kadınlar aracılığıyla sivil toplumda canlılığını koruduğu ortak bir sonuç olarak aktarılmıştır.

- **Sanat ve kültürel üretim:** Sanat ve kültür alanlarının, barışın görünmeyen ancak güçlü toplumsal kaynakları olduğu ifade edilmiştir. Kürt sanatının ve müziğinin tarihsel yasaklar, baskılar ve sürgün koşullarına rağmen süreklilik üretmeyi başardığı; sanatçı ağlarının küresel ölçekte canlı kaldığı ve kültürel üretimin toplumsal hafızayı taşıyan temel bir mecra işlevi gördüğü vurgulanmıştır. Bu yönüyle sanatın, siyasal kopuşların ötesinde toplumsal bağları koruyan ve yeniden kuran bir alan sunduğu belirtilmiştir.

**4 | TOPLUMSAL BARIŞ VE DEMOKRASİ BAĞLAMINDA
ORTAKLAŞILAN DEĞERLER**

- **Demokrasi:** Barış, hukuk devleti, özgürlükler ve eşit yurttaşlıkla birlikte kurulan kalıcı bir toplumsal düzendir. Demokratikleşmeden kopuk bir barış sürdürülemez; çatışmasızlık hâli, siyasal haklar ve çoğulcu kurumlar güçlendikçe anlam kazanır.
- **Eşitlik:** Toplumsal barışın temeli, inkâr yerine tanımayı esas alan eşit yurttaşlıktır. Kimliklerin, dillerin, inançların ve yaşam biçimlerinin hiyerarsisiz kabulü ortak geleceğin vazgeçilmez koşuludur; birlik ve kardeşlik adil bir hukuk zemini üzerinde güçlenir.
- **Katılım:** Barış, dar siyasal uzlaşmalarla kurulamaz; toplumun tüm kesimlerinin sürece katılımını gerektirir. Kadınların, mağdurların, emekçilerin, sivil toplumun ve muhalefetin dışlandığı bir barış toplumsal meşruiyet üretmez; adil, şeffaf ve kapsayıcı bir süreç kalıcılığı belirler.
- **Yerel Demokrasi:** Barış ve demokrasi, en güçlü karşılığını yerel düzeyde bulur. Seçilmiş yerel yönetimlerin yetkili, hesap verebilir ve katılımcı biçimde çalışması; yurttaşın kararlara doğrudan temas edebilmesi ve gündelik yaşam üzerinde söz sahibi olması toplumsal güveni güçlendirir. Yerelin dışlandığı ya da vesayet altına alındığı koşullarda barışın toplumsallaşması mümkün değildir.
- **Kadın Temsili:** Kadınların deneyimi ve mücadelesi, barışın toplumsallaşmasının asli taşıyıcısıdır. Gündelik hayatın ve toplumsal hafızanın içinden gelen kadın bakışı, barışı yaşanan bir gerçekliğe dönüştürür; kadınların karar alma mekanizmalarında eşit ve etkin temsili adil barışın ön koşuludur.
- **Hukuk:** Hukuk devleti barışın vazgeçilmez dayanağıdır. Seçilmiş iradeye saygı, yargı bağımsızlığı ve hukuki kararların uygulanması olmadan toplumsal güven kurulamaz; demokratik tutarlılık barış iradesinin samimiyetini gösterir.
- **Kapsayıcı Kalkınma:** Barış, adil ve kapsayıcı bir kalkınma anlayışıyla kalıcılıştır. Eğitime, sağlığa, istihdama ve kamusal hizmetlere eşit erişim sağlanmadığı sürece barış toplumsal bir karşılık üretmez. Kapsayıcı kalkınma, herkesin sürecin başında güçlendiği, bölgesel ve sınıfsal eşitsizliklerin azaltıldığı bir gelecek tasavvurunu ifade eder.
- **Sosyal Adalet:** Barış ve demokrasi, sosyal adaletle birlikte güçlenir. Derinleşen eşitsizlikler, güvencesiz emek ve bölgesel adaletsizlikler barışı kırılganlaştırır; onurlu yaşam koşulları barışın maddi zeminini sağlamlaştırır.
- **Yüzleşme ve Onarım:** Barış, toplumsal onarım ve ortak hafıza inşasıyla ilerler. Travmalarla yüzleşmek, dışlayıcı dili terk etmek, kültürü ve sanatı ortak yaşamın taşıyıcıları hâline getirmek bu sürecin ayrılmaz parçalarıdır; umudu canlı tutan sivil irade demokratik geleceğin en güçlü güvencesidir.

Bu değerler bir arada ele alındığında, toplumsal barış ve demokrasiyi eş zamanlı, bütüncül ve geri dönülmez biçimde inşa etmeye dönük ortak bir irade ortaya koymaktadır.

